

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Jan Epsztajn

Profesor dr hab. Jan Epsztajn urodził się 28 listopada 1932 r. w Łodzi. Świadectwo dojrzałości wraz z dyplomem technika uzyskał w Państwowej Szkole Techniczno-Przemysłowej w Łodzi w 1952 r. W tym samym roku rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Łódzkiej, które ukończył w 1957 r., uzyskując dyplom magistra inżyniera chemii ze specjalnością w zakresie technologii lekkiej syntezy organicznej. Pracę dyplomową z zakresu chemii związków fosforoorganicznych wykonał pod kierunkiem prof. Jana Michalskiego.

W latach 1957–1959 pracował w przemyśle chemicznym; początkowo w Kutnowskich Zakładach Farmaceutycznych jako zastępca kierownika oddziału alkaloidów pochodnych opium i jednocześnie pracownik zakładowego laboratorium badawczego. Następnie pracował w Łódzkich Zakładach Chemicznych, gdzie stał się współautorem opracowania patentowego dotyczącego otrzymywania środka antypiennego dla cukrownictwa.

Z uwagi na autentyczne zainteresowania i aspiracje naukowe w październiku 1959 r. przeniósł się z przemysłu do placówki naukowej, rozpoczynając pracę w Zakładzie Chemii Organicznej Uniwersytetu Łódzkiego w pracowni kierowanej przez prof. Witolda Hahna, gdzie zajmował się reakcją Mannicha monoarylohydrazonów pochodnych glioksalu z pierwszorzędowymi aminami i aminokwasami. Jeszcze przed zakończeniem tych prac rozpoczął badania zmierzające do wyjaśnienia wpływu wielkości pierścienia cykloalkenowego skondensowanego z układami heteroaromatycznymi na reakcję podstawienia w aktywnej grupie metylenowej.

W 1963 r. Jan Epsztajn uzyskał stopień doktora nauk przyrodniczych na podstawie rozprawy prezentującej wyniki badań nad syntezą i właściwościami cyklicznych analogów 2-winylopirydyny.

Uniwersytet
ŁÓDZKI

W latach 1968–1969 i w roku 1975 przebywał dwukrotnie na specjalistycznym stażu naukowym w Uniwersytecie Wschodniej Anglii w Norwich (Wielka Brytania), w laboratorium kierowanym przez znanego badacza związków heterocyklicznych prof. Alan Katritzkyego. W ośrodku tym prowadził badania nad syntezą i właściwościami *N*-ylidów azaarenów.

W latach 1962–1974 na zlecenie Zjednoczenia Przemysłu Farmaceutycznego rozwiązywał problemy badawcze dotyczące syntezy leków układu krążenia. Efektem tych równoległych, niezależnych studiów stały się oryginalne opracowania preparatywne, które znalazły swój wyraz w kilku udzielonych patentach i opublikowanych pracach.

W październiku 1977 r. Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego nadała Janowi Epsztajnowi stopień doktora habilitowanego za rozprawę pt. *Wpływ pierścienia cykloalkenowego w reakcjach podstawienia cykloalkeno[b]pirydyn*, zatwierdzoną decyzją Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadry Naukowej w styczniu 1978 r. Po uzyskaniu tytułu profesora w 1988 r. został awansowany na stanowisko profesora zwyczajnego.

Profesor Jan Epsztajn współpracował m.in. z prof. Hubertusem Ahlbrechtem i dr. Hansem-Otto Kalinowskim z Uniwersytetu Justusa Liebiga w Giessen (Niemcy) w obszarze analizy konformacyjnej cykloalkenów skondensowanych z układami aromatycznymi oraz z prof. Victorem Snieckusem (University of Waterloo, Ontario, Kanada) i prof. Guyem Quéguinerem (*Université de Rouen*, Francja) w obszarze orto-metalowania związków azaaromatycznych.

W Polsce prof. Jan Epsztajn jest uznawany za pioniera badań związanych z wykorzystaniem reakcji orto-metalowania jako kluczowego etapu w metodzie otrzymywania systemów heterocyklicznych, takich jak: ftalidy, izoindolinony, izokumryny, azaantrachininy i inne.

Był promotorem dziewięciu prac doktorskich, których autorami byli: dr Ryszard Marcinkowski (1979), dr Jacek Brzeziński (1980), dr Adam Bieniek (1982), dr Andrzej Jóźwiak (1985), dr Mieczysław Płotka (1990), dr Aleksandra Szcześniak (1998), dr Justyna Kowalska (2002), dr Zbigniew Malinowski (2003), dr Krystyna Kulikiewicz (2003). Był również promotorem kilkudziesięciu prac magisterskich.

Dokonania prof. Jana Epsztajna zostały uhonorowane w kraju Nagrodami Rektora Uniwersytetu Łódzkiego w latach 1967, 1969, 1977, 1980, 1986, 1987, 1990, 1994, 2003, 2005 i odznaczeniami, m.in.: Złotą Odznaką Uniwersytetu Łódzkiego (1979), Złotym Krzyżem Zasługi (1980), Medalem „Uniwersytet Łódzki w Służbie Społeczeństwu i Nauce” (1982), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1983), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1989) i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2003).

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Wyrazem międzynarodowego uznania dla naukowych dokonań Profesora jest pamiątkowe wydanie amerykańskiego czasopisma „Arkivoc”, którego szósty zeszyt z 2007 r. ukazał się z okazji Jego 75. urodzin. W tym pamiątkowym wydaniu zamieszczono również listę 30 wybranych publikacji, które najlepiej ilustrują zakres zainteresowań i dokonań naukowych prof. Jana Epszajna.

Prywatnie prof. Jan Epszajn jest człowiekiem przyjaznym, umiejącym z niezwykłą wrażliwością słuchać innych i im pomagać.

Opracował dr hab. Andrzej Józwiak, prof. UŁ